

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук, доцента Максименко Наталії Володимирівни – на дисертацію Федуна Сергія Вікторовича «Адміністративно-правове забезпечення післядипломної освіти поліцейських», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю системного переосмислення адміністративно-правового забезпечення післядипломної освіти поліцейських в умовах динамічних змін безпекового середовища та євроінтеграційних прагнень України. Сучасний етап розвитку правоохоронної системи вимагає не просто формального підвищення кваліфікації, а створення гнучкого правового механізму, здатного оперативно реагувати на виклики воєнного стану, поширення транскордонної злочинності та потреби цифрової трансформації поліцейської діяльності. Попри наявність загальних нормативних актів у сфері освіти, адміністративно-правовий інструментарій забезпечення післядипломної підготовки кадрів для Національної поліції залишається фрагментарним і позбавленим єдиної концептуальної основи. Зокрема, існує гостра потреба у правовій детермінації статусу суб'єктів управління цим процесом, удосконаленні процедур моніторингу якості освітніх послуг та впровадженні новітніх адміністративних стандартів професійного розвитку. Наукова розробка цієї теми дозволяє усунути прогалини у профільному законодавстві, оптимізувати управлінську взаємодію між МВС України, закладами вищої освіти та практичними підрозділами, а також створити надійне правове підґрунтя для формування високопрофесійного поліцейського корпусу, здатного забезпечити належний рівень правопорядку та захисту прав громадян згідно з європейськими стандартами.

З огляду на викладене, можна стверджувати, що дисертаційне дослідження Федуна С.В. є новим напрямом наукового пошуку, зумовленим відсутністю комплексних напрацювань, присвячених питанням

адміністративно-правового забезпечення післядипломної освіти поліцейських. Саме це визначило тему дослідження та його спрямованість на обґрунтування теоретичної моделі в частині нормативно-правової детермінації правового статусу суб'єктів управління, вдосконалення адміністративних процедур підвищення кваліфікації та впровадження ефективного інструментарію моніторингу якості професійного навчання кадрів Національної поліції України.

Належним слід визнати методологічний підхід до дослідження, який свідчить про високий рівень володіння дисертантом загальними та спеціальними методами наукового пізнання, а також про вміння застосовувати їх для вирішення поставлених завдань. Обґрунтованість наукових узагальнень базується на системному підході у поєднанні з іншими методами, характерними для правових розвідок: логіко-семантичним, порівняльно-правовим, структурно-логічним, методами аналізу і синтезу та групування. Зазначений інструментарій доречно використано для формулювання авторських дефініцій та положень, що складають понятійний апарат і зміст дослідження, а також є підґрунтям для розробки практичних рекомендацій щодо вдосконалення чинного законодавства.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна.

Наукові положення, рекомендації та висновки дослідження є достатньо обґрунтованими та достовірними, що зумовлено використанням об'єктивних даних щодо здійснення післядипломної освіти поліцейських.

Наукова новизна одержаних результатів визначається сучасним поглядом на особливості та процедури здійснення післядипломної освіти поліцейських із врахуванням стрімких змін у суспільних відносинах і потребах в швидкому оволодінню новими знаннями та навичками необхідними для виконання завдань поліції, а також у розробці практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення чинного законодавства та оптимізацію діяльності суб'єктів, що забезпечують підвищення професійної компетентності працівників

Національної поліції України.

З урахуванням сучасних підходів, наявних у юридичній науці, у своїй роботі С.В. Федун формулює основні параметри проблеми та концептуальні засади її розв'язання, а також спрямовує одержані результати на підвищення практики правозастосування щодо вдосконалення функціональних механізмів системи післядипломної освіти, що дозволить ефективніше адаптувати процес навчання поліцейських до сучасних викликів безпекового середовища та вимог практичної діяльності.

Загальне позитивне враження від дисертації Федун С.В. підкріплюється результатами, які характеризують її наукову новизну.

Зокрема, автором сформульовано авторське визначення післядипломної освіти поліцейських як об'єкта адміністративно-правового регулювання, що має низку ключових особливостей: процеси її здійснення регламентуються адміністративно-правовими нормами, що в сукупності утворюють спеціальне законодавство; має специфічний суб'єктний склад, чітко визначений законодавчими приписами; базується на вже набутому освітньому рівні та практичному досвіді поліцейського; має дуалістичний характер, що проявляється в поєднанні особистісних (суб'єктивних), а також державних і суспільних (об'єктивних) інтересів (с. 41).

З позитивного боку слід відзначити позицію дисертанта в частині наукової класифікації принципів післядипломної освіти поліцейських залежно від сфери їх поширення: 1) загальні принципи: верховенство права, законність, дотримання прав і свобод людини, рівність і недопущення дискримінації; 2) принципи поліцейської діяльності: відкритість і прозорість, взаємодія з населенням на засадах партнерства, професійно етичні обмеження; 3) принципи забезпечення реалізації права на післядипломну освіту: політична нейтральність, доступність освіти, наступність освіти, забезпечення якості освіти, державна підтримка, академічна доброчесність, мобільність і свобода (с. 59).

У дисертаційному дослідженні встановлено, що правові засади

післядипломної освіти поліцейських становлять комплексну, багаторівневу систему нормативно-правових актів, яку в роботі систематизовано за трьома ключовими критеріями. По-перше, за юридичною силою виокремлено ієрархічну вертикаль, що охоплює Конституцію України, міжнародні договори, закони України та масив підзаконних актів. По-друге, класифіковано акти за суб'єктами їх прийняття, серед яких визначальна роль належить Верховій Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, а також Міністерству внутрішніх справ та Міністерству освіти і науки України як органам, що забезпечують галузеву регламентацію післядипломної освіти поліцейських. По-третє, акти диференційовано за предметом регулювання на такі, що визначають загальні засади функціонування системи, та такі, що регламентують спеціальні аспекти: правовий статус суб'єктів, механізми забезпечення освітнього процесу, пріоритетні напрями вдосконалення поліцейської діяльності та стратегічні вектори розвитку післядипломної освіти поліцейських (с. 91).

Обґрунтовано, що системність післядипломної освіти забезпечується через інтеграцію її різновидів – спеціалізації, перепідготовки, підвищення кваліфікації та стажування, кожен з яких має специфічну цільову спрямованість, власні організаційно-правові форми та особливості реалізації. Обґрунтовано, що така сукупність освітніх компонентів, регламентована чинним законодавством та відомчими нормативно-правовими актами МВС України, дозволяє комплексно охопити всі аспекти вдосконалення професійних знань, умінь і навичок поліцейського, забезпечуючи безперервність процесу його фахового становлення та відповідність актуальним запитам правоохоронної діяльності (с. 108-109).

У дисертації ретельно проаналізовано та досліджено зміст інституційного компонента післядипломної освіти поліцейських, під яким запропоновано розуміти визначену в нормативно-правових приписах сукупність уповноважених державою суб'єктів, які реалізуючи наданні їм повноваження, в межах своєї компетенції, забезпечують функціонування сфери суспільних

відносин, пов'язаних зі здійснення післядипломної освіти поліцейських по відповідним напрямам, безпосередньо її реалізують, а також поліцейських відносно яких вона здійснюється (с. 131-132).

Обґрунтовано, що адміністративно-правовими засобами становлять собою відповідний інструментарій, використовуючи який, уповноважені державою суб'єкти здійснюють вплив на функціонування відповідної сфери суспільних відносин, серед іншого, пов'язану зі здійсненням післядипломної освіти поліцейських. На підставі чого сформовано авторське бачення щодо розуміння сутності категорії «адміністративно-правові засоби забезпечення післядипломної освіти поліцейських». Виокремлено й проаналізовано основні адміністративно-правові засоби забезпечення післядипломної освіти поліцейських (с. 150).

У роботі на підставі проведеного аналізу зарубіжного досвіду здійснення післядипломної освіти поліцейських сформовано пропозиції щодо шляхів його можливого використання в на національному рівні, що сприятиме підвищенню професійної компетентності українських поліцейських, адаптації їхньої підготовки до європейських стандартів і забезпечить готовність до ефективного виконання службових завдань у сучасних умовах (с. 166-167).

Дисертантом здійснено аналіз підзаконних нормативно-правових актів, на підставі положень яких здійснюється нормативно-правове регулювання післядипломної освіти поліцейських. За допомогою чого виявлено й охарактеризовано їх типові недоліки, як то: їх моральна застарілість і у цілому неактуальність; не внесення до їх положень необхідних змін; посилення на акти не чинного законодавства; вказівка на не існуючих протягом багато років суб'єктів; термінологія, що не відповідає нормативно-паровим актам вищої юридичної сили; тощо. Доведено, що як окремий напрям удосконалення нормативно-правового регулювання післядипломної освіти поліцейських, ефективна реалізація якого дозволить розв'язати майже всі з названих вище проблем, що існують в досліджуваній сфері суспільних відносин, слід обрати систематизацію законодавства (с. 179-180).

Вказані положення наукової новизни можуть бути використані для проведення наукових досліджень, вдосконалення чинного законодавства у сфері підготовки кадрів для органів Національної поліції України.

Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових фахових виданнях. Основні теоретичні висновки та практичні рекомендації, що містяться у дисертації, викладені у п'яти наукових статтях, з яких чотири опубліковано у наукових фахових виданнях України, одну – у іноземному науковому виданні, а також у тезах трьох доповідей на науково-практичних конференціях. Основні висновки і рекомендації, отримані в процесі здійснення дослідження, знайшли відображення у наукових публікаціях.

Дисертаційне дослідження виконане автором самостійно з використанням останніх досягнень теорії адміністративного права. Усі сформульовані положення, висновки та пропозиції обґрунтовані на основі особистих досліджень автора. Федун С.В. для аргументації власних положень і висновків використовувала напрацювання інших вчених, на які обов'язково робилися посилання.

Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертації.

Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до вимог, встановлених МОН України. Встановлюючи значущість для науки і практики результатів дослідження, проведеного Федуном С.В., варто вказати, що воно вирішує важливу наукову проблему. Результати роботи можуть бути використані як методологічна основа для подальших розвідок, присвячених оптимізації правових механізмів організації та функціонування системи післядипломної освіти поліцейських. Крім того, вони сприятимуть удосконаленню функціональних механізмів цієї системи, що дозволить ефективніше адаптувати процес навчання до сучасних викликів безпекового середовища та вимог практичної діяльності. Робота також містить висновки та пропозиції, що можуть бути застосовані при розробці проєктів законів та інших нормативно-правових актів, спрямованих на оновлення й детермінацію правових засад післядипломної освіти, а також для вдосконалення чинного

законодавства у сфері підготовки кадрів для органів Національної поліції України. Матеріали дисертаційного дослідження можуть використовуватись при викладанні дисциплін «Адміністративна діяльність поліції», «Поліцейська діяльність» у закладах вищої освіти юридичного профілю.

Дискусійні положення дисертаційного дослідження. Загалом, позитивно оцінюючи дисертацію Сергія Вікторовича Федуна, доцільно висловити низку зауважень, звернути увагу на твердження, що викликають сумніви та можуть стати предметом наукової дискусії:

1. У першому розділі дисертант розглядає післядипломну освіту поліцейських через призму реалізації права особи на освіту. З погляду теорії адміністративного права, постає питання, як дисертант вирішує конфлікт у ситуації, коли індивідуальне бажання поліцейського щодо профілю навчання суперечить оперативній потребі підрозділу? Чи не нівелюється тут антропоцентричний підхід на користь державного прагматизму?

2. У підрозділі 1.1 дисертант визначає післядипломну освіту поліцейських як складну сукупність суспільних відносин та об'єкт адміністративно-правового регулювання. При цьому дисертант наголошує на її дуалістичному характері, що поєднує суб'єктивні (особистісні) та об'єктивні (державні) інтереси. З огляду на це, виникає запитання: яким чином адміністративно-правове регулювання забезпечує пріоритет публічного інтересу в умовах воєнного стану, не нівелюючи при цьому право поліцейського на індивідуальне професійне зростання, та як це корелюється із відсутністю чіткого законодавчого визначення поняття «післядипломна освіта поліцейських» у спеціальному законі?

3. У підрозділі 3.2 «Шляхи удосконалення післядипломної освіти поліцейських в умовах дії правового режиму воєнного стану» дисертантом наголошується на необхідності систематизації законодавства, як окремого напрямку удосконалення нормативно-правового регулювання післядипломної освіти поліцейських. Постає питання, в чому вбачається перевага саме консолідації, в частині створення єдиного Положення про післядипломну

освіту поліцейських, а не простого внесення «точкових» змін у чинні накази МВС України?

4. Також слід зауважити, що досліджуючи адміністративно-правове забезпечення післядипломної освіти поліцейських, дисертантом дещо перевантажено роботу детальним розглядом суто теоретичних питань.

У цілому зазначені зауваження не впливають на позитивну оцінку виконаної роботи і характеризують її новаторський характер та складність предмету наукового аналізу, що викликає бажання дискутувати.

Отже, підсумовуючи слід зазначити, що дисертація Федуна Сергія Вікторовича на тему: «Адміністративно-правове забезпечення післядипломної освіти поліцейських» є завершеною самостійною працею, в якій отримано низку нових науково обґрунтованих теоретичних результатів, що в сукупності вирішують важливу наукову проблему формування забезпечення післядипломної освіти поліцейських, та має значення для розвитку науки адміністративного права. Дисертаційна робота відповідає вимогам п. п. 9, 11-13 постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок присудження наукових ступенів» від 24 липня 2013 року № 567 щодо кандидатських дисертацій, а її автор – Федун Сергій Вікторович – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

доцент кафедри галузевого права та
правоохоронної діяльності
Центральноукраїнського державного
університету імені Володимира Винниченка
кандидат юридичних наук, доцент

Наталія МАКСИМЕНКО

*Підпис Максименко
Ректор ЦАУ ім. В. Винниченка
д.ю.н., професор*

Е.Ю. Сабель